

Ὁ Ἱερὸς Ναός

(Β' μέρος)

δ) Εἴσοδος εἰς τὸν Ναόν.

Εἰσερχόμεθα στὸν Ναὸ, ἀπὸ τὴν δυτικὴ πλευρά του. Σὲ κάποιους Ναοὺς, ὑπάρχουν ἐπιπλέον θύρες στὴ νότια ἢ καὶ στὴ βόρεια πλευρά.

Ὁ τρόπος εἰσόδου, ἀποδεικνύει τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν εὐλαβικὴ μας διάθεση. Προσέχουμε τὴν ἀμφίεση, τὸ βάδισμα καὶ τὶς κινήσεις μας, ὥστε νὰ εἶναι σεμνές καὶ ἀθόρυβες. Ἄν γίνεται κάποια ἀκολουθία, δὲν ὁμιλοῦμε σὲ κανέναν. Ἄν συναντήσουμε κάποιον γνωστό μας, ἄς τὸν χαιρετίσουμε μὲ μιὰ μικρὴ ὑπόκλιση τῆς κεφαλῆς ἢ ἀσπασμὸ τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ ἂν εἶναι ἱερωμένος. Καλὸν εἶναι, νὰ ἀποφεύγουμε ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, τῶν ὁποίων ἡ χρῆση εἶναι θορυβώδης καὶ ἐλκύει τὴν προσοχή. Ἔτσι, δὲν θὰ ἐνοχλοῦμε, καὶ δὲν θὰ ἀποσποῦμε τὴν προσοχή τῶν προσευχομένων ἀδελφῶν μας.

Κατὰ τὴν εἴσοδό μας στὸν Ναό, θὰ συναντήσουμε τὸ παγκάρι. Πάνω σ' αὐτὸ καὶ μέσα σὲ ἡμικυλινδρικές θήκες ὑπάρχουν κεριά. Ἀρχικῶς, χρησιμοποιήθηκε τὸ **κερί** στοὺς Ναοὺς, γιὰ λόγους φωτισμοῦ. Βαθμηδὸν καὶ σύντομα ὅμως, ἔγινε μέρος καὶ σύμβολο θυσίας καὶ ὁλοκαυτώματος, ἀποδόσεως λατρείας πρὸς τὸν Ἅγιον Τριαδικὸν Θεόν καὶ τιμῆς πρὸς τοὺς Ἁγίους.

Ἡ μέλισσα, τρυγᾷ πολλὰ καὶ διαφορετικὰ ἄνθη γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὸ κερί. Ἔτσι ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης θὰ μᾶς πῇ: «Επειδὴ τὸ κηρίον σύγκειται ἀπὸ διάφορα ἄνθη τὴν χάριν εἰκονίζει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ὅτι ὑφ' ὅλων δι' ὅλους γίνεται ἡ προσφορά, ὡς συντιθέμενον, ὡς εἴπομεν, ἀπὸ πολλὰ καὶ σχεδὸν ἀπὸ ὅλα τὰ ἄνθη, προσφέρεται πρὸς τοὺς καὶ διὰ τὸ ἐνωτικὸν ὅπερ ἔχει πρὸς τὸ πῦρ, τοῦτ' ἔστι πρὸς τὴν Θεότητα, καὶ ὡς λαμπικὸν διὰ τοῦ πυρός· ἔτι δέ, διότι διατηρεῖ καὶ διαμένει εἰς τὴν ἔνωση καὶ δεικνύει τὴν στερεότητα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης» (Ἀπαντα σελ. 148 περὶ Θ. Ναοῦ).

Ὅπως προαναφέραμε, σ' αὐτὴν τὴν ὑπτία θέση, μέσα στὶς ἡμικυλινδρικές θήκες, τὸ κερί, συμβολίζει τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ζεῖ χωρὶς Χριστό, καὶ κατὰ συνέπειαν, εἶναι σκότος καὶ πνευματικὰ νεκρός. Ὄταν πάρῃ ὁ πιστὸς τὸ ἀγνὸ μελισσοκέρι καὶ τὸ κρατήσῃ ὀρθίον, αὐτὸ σημαίνει τὴν ἀνόρθωση ἀπὸ τὴν πρῶν κατὰστασιν τῆς πτώσεως. Τὸ ἄναμμα, φανερῶναι, πῶς ὁ πιστὸς ζωοποιεῖται καὶ γίνεται φῶς, ἀντλῶντας ζωὴ καὶ φῶς ἀπὸ τὴν ὄντως Ζωὴν καὶ τὸ ἀληθινὸν Φῶς ποῦ εἶναι ὁ Χριστός. Ἡ τοποθέτησις στὸ μανουάλι, δείχνει, πῶς ὁ πιστὸς γίνεται φῶς καὶ λύχνος καὶ ζωντανὸ παράδειγμα γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· «Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου... οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα...» (Ματθ. ε' 14-16). Ἡ φλόγα τοῦ κερικοῦ, σημαίνει τὴν θερμὴν πίστιν καὶ τὴν καιομένην ἀπὸ ἀγάπης καρδίαν τοῦ πιστοῦ πρὸς τὸν Χριστό, ἐνῶ τὸ ἀναλίσκόμενο κερί δείχνει τὴν προθυμίαν τοῦ πιστοῦ, νὰ ἀναλωθῇ καὶ νὰ διαθέσῃ ὅλη του τὴν ζωὴ γιὰ τὸν Χριστό. Τέλος ὅλα μαζὶ τὰ κεριὰ στὸ μανουάλι συμβολίζουν τὸ σύνολο τῶν πιστῶν.

Νὰ τονίσουμε ἐδῶ, πῶς ἓνα, δύο, τὸ πολὺ τρία κερὰ εἶναι ἀρκετά. Ἄς προσέξουμε νὰ μὴν γινώμεθα μιμητὲς τῆς λανθασμένης νοοτροπίας καὶ τῆς κακῆς συνηθείας τοῦ ἀνάμματος πολλῶν κεριῶν.

Στὴ συνέχεια, κατευθυνόμαστε πρὸς τὰ **προσκυνητάρια**. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, στὰ προσκυνητάρια τίθενται εἰκόνες, σπανιότερα δὲ ὁ Τίμιος Σταυρὸς ἢ λείψανα Ἁγίων. Κάνουμε τὸ σταυρόν μας καὶ προσκυνοῦμε. Ἀποφεύγουμε νὰ προσκυνήσουμε τὶς εἰκόνες ποῦ βρίσκονται στὸ Τέμπλο. Παραδίδουμε στοὺς ἀρμοδίους τὴν προσφοράν μας (πρόσφορο, λιβάνι, λαμπάδες, νᾶμα, ἐλαιόλαδο κ.ά.).

Ἀξίζει νὰ σημειώσουμε πῶς ποτὲ δὲν προσθέτουμε λάδι στὰ κανδήλια καὶ δὲν μπαίνουμε στὸ Ἅγιον Βῆμα.

ε) Ποιὰ εἶναι ἡ θέσις μας.

Μετὰ τὴν προσκύνησιν τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, κινούμεθα εὐλαβικὰ καὶ ἀθόρυβα καὶ καταλαμβάνουμε μίαν θέσιν στὸν κυρίως Ναὸ ἢ στὸ νάρθηκα. Οἱ θέσεις τῶν δύο φύλων εἶναι προκαθορισμένες. Ἡ θέσις τῶν ἀνδρῶν εἶναι στὸ δεξιὸ ἢ νότιο μέρος, καὶ ἡ θέσις τῶν γυναικῶν εἶναι πάντοτε στὸ γυναικωνίτη καὶ στὸ ἀριστερὸ ἢ βόρειο τμήμα τοῦ Ναοῦ. Ἀσέβεια, ἀταξία καὶ μεγάλη ἀμαρτία εἶναι ἡ παραμονὴ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν στὶς θέσεις τοῦ ἄλλου φύλου, πάντοτε, εἴτε γίνεται Θεία Λειτουργία εἴτε κάποιο ἄλλο Ἱερὸ Μυστήριον (π.χ. Γάμος ἢ Βάπτισμα) εἴτε μίαν ἀκολουθίαν (Ἑσπερινὸς, Ὁρθρος, Ἀπόδειπνο λ.χ.) ἢ ἀκόμη καὶ τίποτε νὰ μὴν γίνεται.

ς) Στάση και συμπεριφορά.

Προτεραιότητα στην κατάληψη των καθισμάτων, έχουν οι ασθενέστεροι και μεγαλύτεροι σε ηλικία αδελφοί μας.

Κατά τη διάρκεια του Έξαψάλμου, της ανάγνωσης του Εύαγγελίου, του Συμβόλου της Πίστεως (Πιστεύω...), της Κυριακής Προσευχής (Πάτερ ἡμῶν...), της Μικρῆς καὶ Μεγάλης Εισόδου, τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν Τιμίων Δώρων (Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν...), ὅταν θυμιατίζῃ ὁ Διάκονος ἢ ὁ Ἱερεὺς καὶ ὅταν ἐμφανίζεται στὴν Ὑραία Πύλῃ ὁ Ἱερεὺς, σηκωνόμαστε ὄρθιοι καὶ δὲν κινούμεθα. Ἐπίσης στὸ «Μετὰ φόβου Θεοῦ...» καὶ ἕως τὸ «Πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ...», καλὸν εἶναι νὰ εἴμεθα ὄρθιοι, ὅση ὥρα κι ἂν περάσῃ. Διότι τότε, στὴν Ὑραία Πύλῃ, βρίσκεται ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας μὲ Σάρκα καὶ Αἷμα.

Φυσικὰ, δὲν ὁμιλοῦμε ἀλλὰ προσέχουμε τὰ λόγια τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν ψαλτῶν προσευχόμενοι. Δὲν ἐπαναλαμβάνουμε (μερικὲς φορὲς μάλιστα προτρέχοντας) τὰ λόγια τοῦ Διακόνου ἢ τοῦ Ἱερέως. Αὐτὸ εἶναι ἐπίδειξη καὶ ἔκφραση μεγάλου ἐγωϊσμοῦ.

Ὅταν πρέπει νὰ κινηθῇ ὁλόκληρο τὸ ἐκκλησιασμός, γιὰ νὰ προσκυνήσουμε τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, κάποια Εἰκόνα ἢ τὸν Τίμιον Σταυρό, κατὰ τὴν διάρκεια κάποιας ἀκολουθίας, τότε κινούμεθα ἤρεμα, ἀθόρυβα, μὲ ὑπομονὴ καὶ στὴν σειρά μας, ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο. Τὸ ἴδιο κάνουμε καὶ ὅταν πᾶμε νὰ κοινωνήσουμε ἢ νὰ πάρουμε ἀντίδωρο ἢ ἀρτοκλασία. Σὲ ὅλες τὶς παραπάνω περιπτώσεις, κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, προηγούνται οἱ Μοναχοὶ καὶ οἱ Μοναχές, ἀκολουθοῦν τὰ μικρὰ παιδιά, οἱ ἄνδρες καὶ τέλος οἱ γυναῖκες. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀφήνουμε ἐλεύθερο χώρο – διάδρομο, ὥστε, ὅσοι κοινωνήσαν ἢ πῆραν ἀντίδωρο, νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα ἐπιστροφῆς στὴ θέσιν τους. Ποτὲ δὲν ἀπλώνουμε τὸ χέρι μας γιὰ νὰ πάρουμε ἀντίδωρο ἢ ἀρτοκλασία μόνοι μας, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Ἱερέως, τὸ ὁποῖον καὶ ἀσπαζώμεθα, χωρὶς νὰ κάνουμε σταυρό. Ἡ διαιτέρας προσέχουμε νὰ μὴν πίπτουν στὸ δάπεδο ψίχουλα, πρῶτον διότι καὶ τὸ ἀντίδωρο καὶ ἡ ἀρτοκλασία εἶναι ἁγιασμένα καὶ δεῦτερον θὰ ὑποβάλλουμε σέ κόπο κάποιον ἀδελφὸ μας νὰ τὰ μαζέψῃ.

Τέλος, νὰ ποῦμε πῶς ἡ σοβαρότητα, ἡ εὐλάβεια, ἡ ἀθόρυβος κίνησις καὶ ἡ σιωπὴ τηροῦνται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν παραμονῆς μας στὸν Ναό. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ μᾶς διακατέχῃ εἴτε γίνετε κάποια ἀκολουθία εἴτε ὄχι. Καὶ φυσικὰ καὶ μετὰ τὴ λήξιν, μετὰ τὸ «Δι' εὐχῶν...» κάποιου Μυστηρίου ἢ ἀκολουθίας. Ἔτσι, δὲν θὰ προκαλεῖται ἀταξία καὶ θὰ ἐλκύσουμε τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ.

ζ) Θαυμαστὰ ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ.

Απὸ τὸ βιβλίον «Παπα-Δημήτρης Γκαγκαστάθης» τῶν ἐκδόσεων «Ὁρθόδοξος Κυψέλη» ἀλιεύσαμε τὰ ἑξῆς θαυμαστὰ :

1). «Τὴν 19ην Νοεμβρίου 1948 κοιμόμουν μέσα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας. Κοιμόμουν εἰς τὸ ἱερό. Τὸ κανδήλι τοῦ ἱεροῦ καὶ ὅλα, ἦσαν σβηστά. Περὶ τὴν 12ην τῆς νυκτός, ποὺ ἐξύπνησα, βλέπω τὴν κανδήλα ἀναμένη καὶ γεμάτη λάδι. Χαρὰ Θεοῦ καὶ εὐλογία Κυρίου ἦταν. Τὸ ἀνέφερα εἰς τὸν Δεσπότην Χερουβεῖμ καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἦλθεν ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ἄναψε τὸ κανδήλι γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι σὲ προστατεύει, καὶ αὐτὸ ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων».

2). «Τὴν 8ην Αὐγούστου 1954 κατ' ἐντολὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Δωροθέου ἔπρεπε νὰ λειτουργήσω εἰς τὸ χωρίον Ἀρδάνι, ... Εἰς τὰς πέντε τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς ἐξεκίνησα ἀπὸ τὸ χωρίον Βάνια διὰ τὸ Ἀρδάνι. Ἀπὸ τὰ μέσα τῆς νυκτός αἰσθανόμουν μίαν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ ὥσάν νὰ εἶχα κοιμηθῇ πολλὰς ὥρες. ...Τοῦτο δὲ συνέβη εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν. Ὅσα παιδάκια βρέθηκαν ἐκεῖ ἀπὸ 12 ἐτῶν καὶ κάτω ἔβλεπαν μέσα εἰς τὸ ἱερόν ἀπὸ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν ἱερέα Δημήτριον Γκαγκαστάθην. Ἐβλεπαν δύο σκάλες μεγάλες ποὺ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον παιδάκια μικρὰ καὶ λαμπρά. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Εὐαγγελίου ἔλεγον οἱ μικροὶ ὅπου εἶδον, ἦταν καὶ ὁ Γεώργιος Σωτηρίου Καραστέργιος ἐκ τοῦ χωριοῦ μου, ποὺ τὰ εἶδεν ὅλα αὐτά, ἐγέμισεν ἡ ἁγία Τράπεζα. Καὶ κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεταφορᾶς τῶν Τιμίων Δώρων τῆς μεγάλης εἰσόδου μοῦ εἶπεν ἡ νεωκόρα, ποὺ ὑπηρετοῦσε τὸν Ναόν, περίπου 72 ἐτῶν, κατέβη ἀπὸ τὴν σκάλα τῆς ἀριστερᾶς μία γυναῖκα καὶ ἐκ τῆς δεξιᾶς ἕνας ἄνδρας μὲ ἕνα μικρὸ καὶ πλήθος μικρῶν παιδιῶν ἀκολουθήσανε τὴν μεταφορὰν τῆς μεγάλης εἰσόδου τῶν Τιμίων Δώρων. Ἐγὼ δέ, ὡς λειτουργός, δὲν εἶδον τίποτε, διότι ἤμουν ἀνάξιος, μόνον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν αἰσθανόμουν».

Πηγὲς καὶ βοηθήματα :

α). Συμβουλευτικὸ ἐγχειρίδιο Ὁρθοδόξου λατρευτικῆς ζωῆς, πρεσβ. Γεώργιος Καλπουζος.

β). Συμβολὴ στὴ λογικὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, πρεσβ. Γεώργιος Κουγιουμτζόγλου.

γ). Ὁρθόδοξος Ἱερὸς Ναός, Δημητρίου Κόκορη.